

UURINGU RAPORT:

Eesti elanike teadmised ja hoiakud Eesti arengukoostöö suundade kohta

Eesti arengukoostöö valdkonnas on olnud käimas mitmed arendusprotsessid: valmis on saanud arengukoostöö ja humanitaarabi [programm 2021-2024](#), samuti esmakordne Eesti Aafrika [regioonistrateegia](#). Uuendamisel on ka oluliste idapartnerlusriikide maastrateegiad ([Ukraina](#), [Gruusia](#), [Moldova](#)). Lisaks asutati aprillis 2021 Eesti rahvusvaheline arengukoostöö keskus, mis hakkab edaspidi koordineerima Eesti arengukoostööd ja humanitaarabi.

Arengukoostöö Ümarlaud viis protsessidest ajendatuna Eesti elanike seas läbi arvamusküsitluse arengukoostööd puudutavate hoiakute ja teadmiste kohta. Küsisime Eesti elanike arvamust nii arengukoostöö põhimõtete ja tegevussuundade kui ka arengukoostöö rahastuse määra kohta. Lisaks uurisime arengukoostöö valdkondlike eelistuste kohta Aafrika ja idapartnerluse suunal.

Uuring valmis 2021. aasta mais koostöös uuringufirmaga Norstat, kes teostas küsitluse 28. aprillist 5. maini ning sellele vastas kokku 1119 18-aastast ja vanemat Eesti Vabariigi elanikku. Küsitlus teostati telefoni- ja veebiküsitluse kombinatsioonina, millele telefonis vastas 853 ja veebis 266 vastajat. Valimi andmed on tulemuste esinduslikkuse tagamiseks kaalutud vastavaks Eesti elanike proportsionaalsele jaotusele peamiste sotsiaaldemograafiliste tunnuste alusel.

Valminud raport ja uuringutulemused on mõeldud praktilise vahendina arengukoostöö valdkonna edasiseks arendamiseks. Uuringut rahastati Välisministeeriumi arengu- ja humanitaarabi vahenditest ning läbi Euroopa Komisjoni toetatud Eurodad'i liikmeprojekti.

UURINGUS OSALES

1119
INIMEST

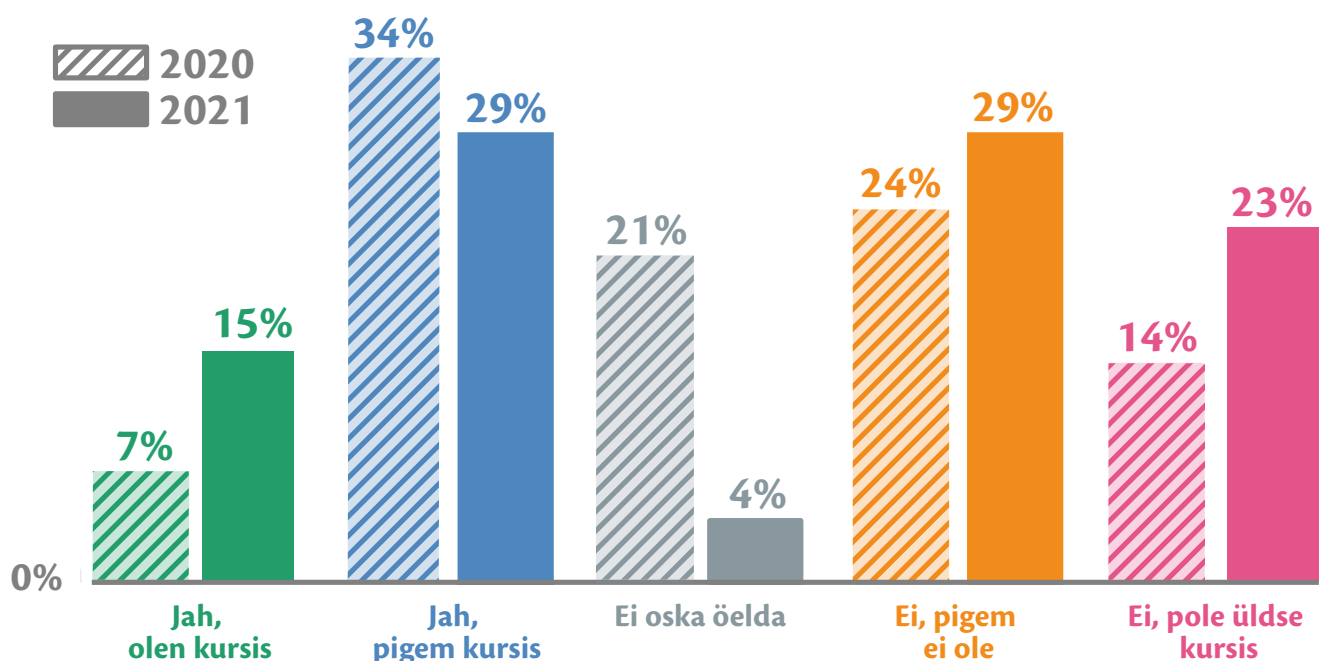
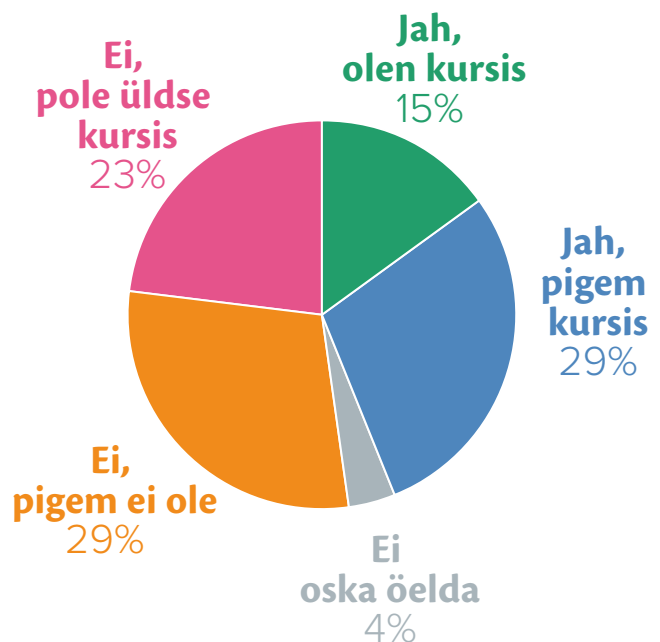
 853

 266

TEADLIKKUS EESTI ARENGUKOOSTÖÖ PÕHIMÕTETEST JA SUUNDADEST

Küsisime Eesti elanikelt, mis määral on nad teadlikud Eesti riigi arengukoostöö põhimõtetest ja suundadest. Vastanutest 15% leidis, et on põhimõtete ja suundadega kursis ja 29% on pigem kursis. 29% leidis, et nad pigem ei ole kursis ning 23% leidis et pole arengukoostöö põhimõtete ega suundadega üldse kursis. 4% ei osanud küsimusele vastata.

Võrreldes tulemusi AKÜ poolt 2020. aastal läbi viidud [uuringu](#) tulemustega, võib öelda, et teadlikkus antud valdkonnas on mõnevõrra tõusnud: varasemalt leidis vaid 7%, et on valdkonnaga kursis ning 34% pigem kursis, 38% vastanutest pidas teadmisi ebapiisavateks ning vastata ei osanud 21% vastanutest. Seega on: teadlikkuse osakaal tõusutrendis +8%, pigem teadlike osakaal langustrendis -5%, pigem või mitte üldse tealike osakaal tõusutrendis +14% ning küsimusele mitte vastata oskavate osakaal langustrendis -17%.

Küsisime, millistesse tegevussuundadesse peaks Eesti riigi arengukoostöö kõige rohkem ressursse suunama - demokraatia ja õigusriigi arengusse ning heade valitsemistavade juurutamisse, kodanikuühiskonna toetamisse ja rahu ja stabiilsuse kindlustamisse, kvaliteetse hariduse tagamisse, majandusarengu edendamisse, tervishoiu arengu toetamisse või avalikkuse, eriti noorte teadlikkuse tõstmisesse arengukoostööst ja humanitaarabist ning üleilmsetest arenguprobleemidest.

25% vastanutest eelistas kvaliteetse hariduse tagamist, 21% tervishoiu arengu toetamist, 19% kodanikuühiskonna toetamist ja rahu ja stabiilsuse kindlustamist, 19% majandus-

arengu edendamist, 9% demokraatia ja õigusriigi arengut ning heade valitsemistavade juurutamist ning 7% avalikkuse, eriti noorte teadlikkuse tõstmisesse arengukoostööst ja humanitaarabist ning üleilmsetest arenguprobleemidest.

Tegevussuundade puhul inimeste eelistuse aasta jooksul märkimisväärselt muutunud ei ole. 2020. aastal oli samuti populaarseim valik haridus, millele järgnesid tervishoid, rahu ja stabiilsus ning majanduse areng. Teadlikkuse tõstmine leidis ka toona veidi vähem poolehoidu.

2021

2020

Kvaliteetsesse haridusse

25%

Tervishoiuvaldkonna arendamisse

21%

Rahu ja stabiilsuse kindlustamisse

19%

Majandusarengu edendamisse

19%

Demokraatia ja õigusriigi arengusse

9%

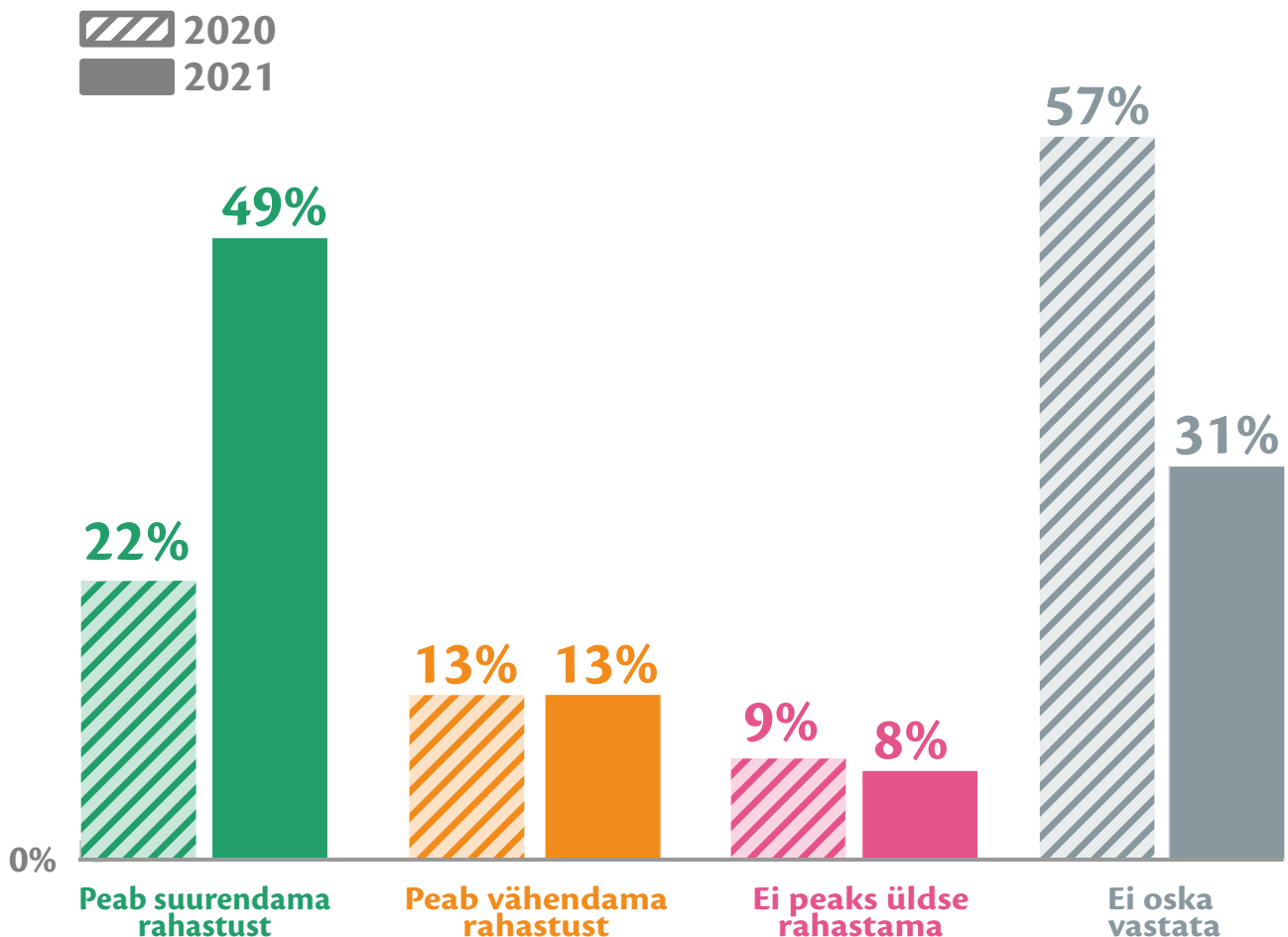
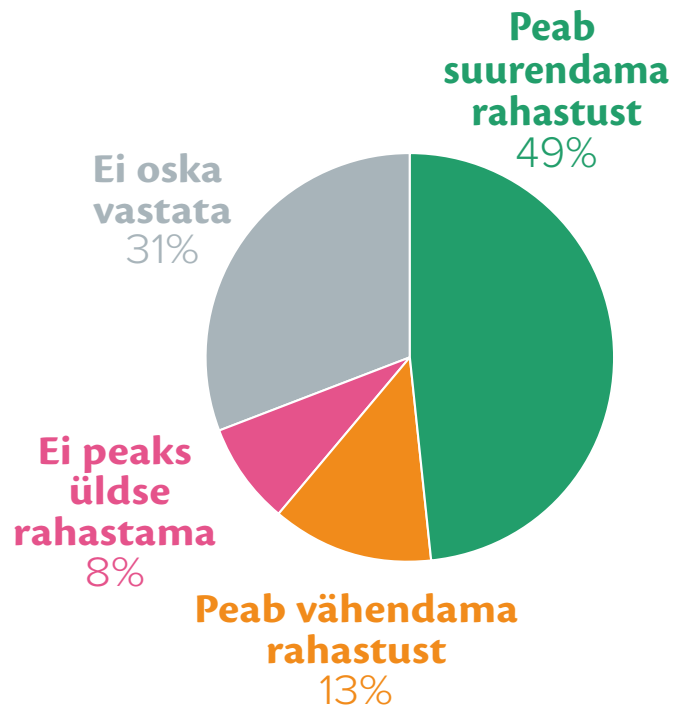
Eesti avalikkuse teadlikkuse suurendamiseks arengukoostöö teemal

7%

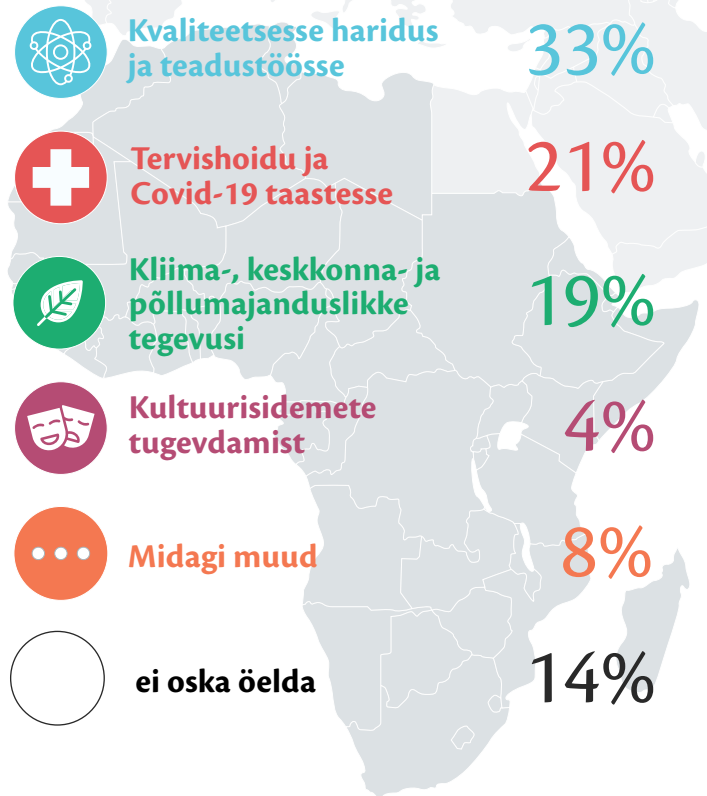
Küsisime, kas olukorras, kus Eesti riik on arengukoostöö raames antava abi jaoks eraldanud keskmiselt 0,16% RKT-st, peaks arenguabi rahastamist suurendama või vähendada. Vastanutest 49% leidis, et arenguabi rahastamist peaks suurendama, 13% leidis, et rahastust peaks vähendama ning 8% arvates ei peaks Eesti üldse arengukoostööd rahastama. Küsimusele ei osanud vastata 31% vastajatest.

Võrreldes varasema aasta tulemusega on poolehoid arengukoostöö rahastamise tõstmise tõusutrendis +27% (2020. aastal oli see 22%), meelsus arengukoostöö rahastamist vähendada on jäänud samaks (13% ka 2020. aastal), vastuseis arengukoostöö rahastamisele on langustrendis -1% (2020. aastal oli see 9%) ning arvamust mitte omanute osakaal langustrendis -26% (2020. aastal oli see suisa 57%).

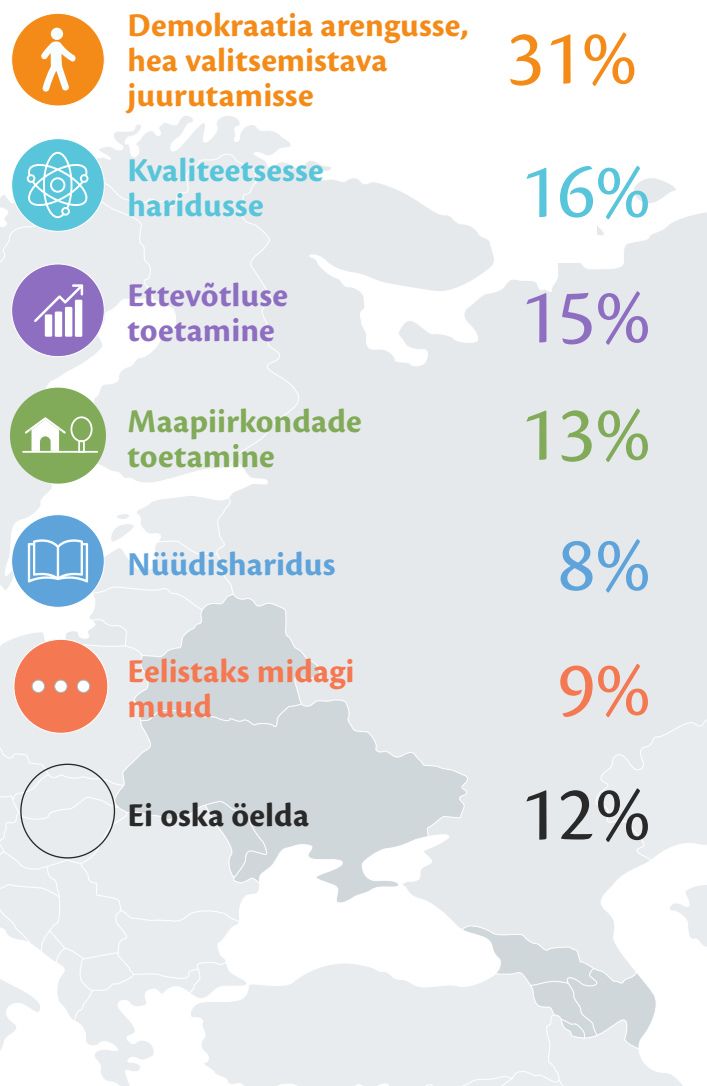
Seoses esimese Eesti Aafrika strateegia avalikustamisega Välisministeeriumi poolt küsisime, millistesse valdkondadesse peaks Eesti elanike arvates Aafrikas kõige rohkem ressursse suunama: haridus- ja teaduskoostöösse, kliima-, keskkonna- ja põllumajandus-valdkonda, tervishoidu ja COVID-19 taastesse, kultuurisidemete tugevdamisse või mõnesse muusse valdkonda.

33% vastanutest eelistas haridus- ja teaduskoostööd, 21% tervishoidu ja Covid-19 taastet, 19% eelistas kliima-, keskkonna- ja põllumajanduslikke tegevusi, 4% kultuurisidemete tugevdamist ning 8% oleks eelistanud miskit muud. Küsimusele ei osanud vastata 14% vastanutest.

Eesti riigi arengukoostöö peamiseks prioriteediks on idapartnerluse piirkonna toetamine. Küsisime, millistesse valdkondadesse peaks Eesti idapartnerluse piirkonnas kõige rohkem ressursse suunama: hariduse kvaliteedi parandamise, ettevõtluse toetamise, maapiirkondade arengu toetamise, nüüdis- ja elukestva õppe edendamise või demokraatia arengusse ja selle tugevdamisse ning heade valitsemistavade juurutamise.

31% vastanutest eelistas demokraatia arengut ja selle tugevdamist ning heade valitsustavade juurutamist. 16% vastanutest eelistas hariduse kvaliteedi parandamist, 15% ettevõtluse toetamist, 13% maapiirkondade arengu toetamist, 8% nüüdis- ja elukestva õppe edendamist ning 5% oleks eelistanud midagi muud. 12% protsenti vastanutest ei osanud oma eelistust öelda.

KOKKUVÕTTEKS

Vaatamata maailma tugevalt mõjutavale COVID-19 kriisile ja suurenenud majanduslikule ebastabiilsusele on Eesti elanike suhtumised ja hoiakud arengukoostöö rahastuse ning tegevussuundade puhul positiivsed ning mitmedki näitajad võrreldes 2020. aastaga tõusutrendis. Teadlikkus arengukoostöö põhimõtetest ja suundadest on vaatamata eelmisel aastal Välisministeeriumi kohaliku teavituse rahastuse ajutisele külmutamisele mõnevõrra (kuid vaid osaliselt) tõusnud. Samuti on märkimisväärselt tõusnud poolehoid arenguabi rahastuse suurendamisele (+27%). Negatiivne suhtumine arenguabi rahastustamisele on võrreldes 2020. aasta tulemustega veidi vähenenud.

Arengukoostöö suundade puhul käesolev arvamusküsitlus üllatusi ei toonud - Eesti inimeste jaoks on endiselt olulised kvaliteetne haridus ja tervishoid, majandusareng ning rahu ja stabiilsuse kindlustamine.

Tegemist on isiklikult puudutavate ja arusaadavate valdkondadega, mille hoidmine ja arendamine on aktuaalne ka Eesti inimese igapäevaelus. Seoses uue Eesti Aafrika regionistrateegia ning uuendatud idapartnerlusriikide maastrateegiatega oli kohane uurida inimeste arvamust niivõrd erinevates piirkondades just valdkonniti. Kui Aafrika puhul eelistati tegevussuundadena haridus- ja teaduskoostööd, tervishoidu ja Covid-19 taastet ning kliima-, keskkonna- ja põllumajanduslikke tegevusi, siis idapartnerlusriikide puhul eelistati demokraatia arengut ja selle tugevdamist ning heade valitsustavade juurutamist, hariduse kvaliteedi parandamist ja ettevõtluse toetamist. Võib öelda, et Eesti inimesed tajuvad erinevate piirkondade vajadusi ja väljakutseid hästi küllaltki hästi ning tajuvad Aafrikat ja idapartnerluse riike erinevate arengukoostöö sihtrühmadena.

ARENGUKOOSTÖÖ ÜMARLAUA SOOVITUSED

Arvamusküsitluse tulemuste põhjal on arengukoostöö valdkonnas nii Välisministeeriumi strateegilise partneri kui ka vabaühenduste katusorganisatsioonina tegutsev Arengukoostöö Ümarlaud koostanud soovitusel, et arendada arengukoostöö valdkonda ja parandada veelgi Eesti elanike teadlikkust arengukoostööst:

- 1.** Kuigi mõningal määral on Eesti elanike teadlikkus arengukoostöö suundadest ja põhimõtetest aasta jooksul tõusnud, on mitte-teadlike osakaal siiski endiselt väga kõrge, mistõttu soovitame Välisministeeriumil ja/või Eesti Rahvusvahelise Koostöö Keskusel luua (ühine) strateegiline plaan ja tegevuskava koos teavituseesmärkidega, mis keskenduks Eesti elanike üldise teadlikkuse tõstmisele arengukoostöö põhimõtetest ja suundadest.

2. Soovitame suurendada teavitustegevust hetkel vähem populaarsete arengukoostöö tegevussuundade toetuse tõstmiseks Eesti elanike seas. Üldine teadlikkuse tõus on eelduseks, et suureneks elanikkonna toetus Eesti riigi valitud arengukoostöö suundadele ka hetkel vähem populaarsetele valdkondadele.
3. Küsitluse tulemustest ilmneb vähene toetus noorte teadlikkuse tõstmisele arengukoostööst ja humanitaarabist ning üleilmsetest arenguprobleemidest, mis markeerib kas vähest teadlikkust maailmaharidusest, universaalsetest globaalsetest probleemidest või kestlikust arengust. Soovitame kriitiliselt üle vaadata senised planeeritud teavituspiaanid ja rahalised vahendid maailmahariduslike teavitustegevuste läbiviimiseks ning senisest strateegilisemalt jätkata maailmahariduse ja kohalike teavitustegevuste läbiviimise toetamist läbi koostööpartnerite tegevuse.
4. Soovitame jätkata arengukoostöö raames antava abi järk-järgulist suurendamist, jõudmaks 2030. aastaks eesmärgini ehk 0.33% RKT-st arengukoostöösse. Vaatamata kriisiaastale tõusid arengurahastuse näitajad ning Eesti panustas netos 49 miljonit ehk 0.16% RKT-st. Kuid uuringu kohaselt vastavalt Eesti elanike poolehoiule ja rahvusvahelistele kokkulepetele peaks arenguabi rahastamist suurendama juba sel aastal, et järk-järguliselt jõuda tähtajaks sihttasemeni 0,33%.

2020

0.16% RKT'st
(49 miljonit)

2030

0.33% RKT's